

קורא יקר,

יורסים, פרצות וספאם הולכים ומתרבים מיום ליום **באופן מבהיל**. מערכות המחשוב הופכות למורכבות וסבוכות. במקביל, הפס הרחב, הוירטואליזציה, BI - מציעים **הזדמנויות חדשות ומלהיבות** וגם תפקיד מנהלי המחשוב עובר טרנספורמציה **דרמטית ומבטיחה**. כך, לנוכח שטף חידושים וגלי תמורות, שרק מתעצמים ומואצים, קשה להתמקד במה שבאמת חשוב. **למי להאמין? על מי לסמוך?**

תחקירי PCאון מספקים בכל שבוע ריכוז של החדשות החשובות ביותר בעולם המחשוב והתקשורת, יחד עם תחקיר מקצועי שמתמקד בנושא מפתח מרכזי ומשמעותי. הם משרתים חלק גדול ממנהלי המחשוב המובילים של מדינת ישראל. חלקם מנויים לשירות קרוב לשש עשרה שנים כיוון ש:

- PCאון הוא מקור מידע **אמין ותכליתי**. הוא מתמקד רק בנושאי **המפתח** החשובים ביותר בעולם המחשוב והתקשורת, והוא **מדבר בשפתך המקצועית**.
- PCאון כולל את ריכוז ה**חדשות החשובות** ביותר וגם **מגמות, טיפים, ידע יישומי ושימושי** נוסף. הוא מאפשר בהשקעה של **פחות מ-10 דקות** בשבוע, להיות כל הזמן **עם יד על הדופק**.
- PCאון מביא תועלת בכך שהוא **רלוונטי לבעיות הנוכחיות שלך**, בנוסף לכך, הוא מסייע לך בהערכות מוקדמת בפני **סכנות ואיומים** למערך המחשוב ו/או **ניצול הזדמנויות עסקיות** חדשות.
- ניתן להתרשם **ממנו באופן אישי** באמצעות תחקיר הדוגמא המצורף או להסתמך על למעלה **ממאה חוות דעת של מנהלי מחשוב** מובילים (ראה - www.pcon.co.il/v5/103.asp).

PCאון נתפס כיום כ**מפתח מוכח להצלחה מהירה**, וככזה גם אתה תוכל ליהנות ממנו בקרוב. כמו ארגונים רבים תוכל להצטרף כמנוי ארגוני ותאפשר לכל העוסקים במחשוב בארגוןך, ליהנות מכל היתרונות שלמעלה.

מחירי מנוי השנתי בגין 52 תחקירים:

מספר מנויים	המחיר בדולרים + מע"מ
1	516
5	1270
10	1970
20	3270
50	5970
100	7700
200 ויותר	9700

נכון, אפשר לנסות להתמודד לבד עם כל התמורות. להתעלם או לדגום מאמר אקראי ולקוות לטוב. **תחשוב על התוצאות**. מצד שני ניתן ללכת **בדרך סלולה ובטוחה** שבה הולכים **המובילים במחשוב הישראלי**, שגם ימשיכו להוביל בבטחה. כדי להצטרף אליהם, ללכת יחד איתם, אפשר לקרוא על תחקירי PCאון ולהצטרף באתר ב- www.pcon.co.il/promo טלפון 03-9667939, פקס 03-9660310 או מייל - sub@pcon.co.il

קובי שפיבק
העורך הראשי של PCאון

נ.ב. על כל תחקירי PCאון חלות כל ההגנות החוקיות של זכויות יוצרים. ביחד עם זה, אנו מתירים לשכפל ולהפיץ את תחקיר זה, **מבלי לשנותו, עד 31.12.2007 ורק יחד עם דף היתר זה!** למנהלים, עמיתים ואנשי מחשוב נוספים, שעשויים לדעתך למצוא בו עניין.

מה אתה מקבל? - מפתחות להצלחה

קורא יקר,

תיזכר ב"נפילה" האחרונה של מערכת בארגון, ב"פספוס" בבחירת טכנולוגיה, בפרוייקט שלא "סיפק את הסחורה". מדמיין? עכשיו קח לך פחות מחצי דקה ותחשוב על מי שקרא תחקיר דומה, לפני כשנה. באינטואיציה פנימית חזקה הוא הבין שמצא פיתרון אמיתי לצורך אמיתי - להיות ממוקד באיומים האמיתיים וההזדמנויות המבטיחות שרלוונטיים לארגון ולתפקיד שלו, למציאות שבה הוא חי. שוב ושוב הוא נוכח מאז, שהוא מתבסס על מקור מידע שמדבר אליו בשפתו, מקור תכליתי ואמין.

כאשר חבר קרוב מתקשר ושואל לחוות דעתו על תחקירי PC און. "מה הם נותנים לך באופן מעשי?" באופן טבעי הוא נזכר ומספר על כמה מהדוגמאות הבאות:

- **בתחקיר - ה-IT מאיץ חדשנות** - הוא גילה את הטרנספורמציה שעוברת היום כגל סוחר בעולם העסקי. ה-IT הופך מכלי שתומך בעסקים, למנוע שמאיץ חדשנות ופותר הזדמנויות חדשות. התועלת עבור הייתה דרך הסתכלות חדשה על היבטי ה-IT, כזאת שפתחה בפניו דלת לקידום מהיר...
 - **בתחקיר - חוסכים חשמל** - הוא מצא נתונים לפיהם, עלויות החשמל של דטה סנטר בשנה יכולות להיות יקרות יותר מכל עלויות החומרה שבו. הוא גם קרא כיצד השינוי בצריכת החשמל בניידים לוקחת אותנו לעידן חדש. התועלת שהפיק מהתייחסות ויישום הייתה - הרבה כסף לארגון. איך זה נשמע?
 - **בתחקיר - כללי אצבע למנמ"ר** - הוא מצא נתונים, מספרים, כללי אצבע ומקורות שחיוני לכל מנהל שעוסק במחשוב להיות מצויד בהם. התועלת שהפיק הייתה קבלת החלטות מהירות יותר, מבוססות ומוצלחות יותר. התוצאות נראות בשטח. מכיר אנשים כאלה?
 - **בתחקיר - וירטואליזציה בשרתים** - הוא הבין את המשמעות המעשיות של מגמה מרכזית שסוחפות כיום את עולם המחשוב, כאשר הוא גילה **איך** וירטואליזציה יכולה להעניק יותר גמישות, חיסכון עצום, שרידות, עבודה קלה ועוד יתרונות נוספים. פתאום הכול התחבר. אתה רואה זאת?
 - **בתחקיר - Rootkit - חפרפרת במחשב** - הוא קרא כי ברשת הארגונית של כל ארגון חמישי באוסטרליה (וכנראה כך גם בארץ), חבוייה כיום תוכנה נסתרת, שיכולה לפתוח דלתות לתוכנות מזיקות. בדרך כלל, לא ניתן לגלות אותה! גניבת מידע, שיבוש נתונים, האזנות, ציטוטים, חדירות, נזקים. חלק מהאיומים יכולים להביא לקריסה. הוא עשה את כל שניתן לטפל בכך וישן טוב בלילה. ואתה?
- הוא גם לא היחידי שחושב כך. [מאה המלצות נוספות](#) עם מסר חד וברור מדברות בעד עצמן. אחרי הכול, עם הישגים שמוכחים בשטח, קשה להתווכח...
- לכן אנו ממליצים לשתף מספר רחב ככל האפשר של חברים, עובדים ומנהלים, בארגון ומחוצה לו, בשימוש בתחקירי PC און. בדומה לטלפון ופקס, ככל שרבים יותר המשתמשים בהם, כך גם גדלה התועלת. אתה ודאי מכיר זאת.

עכשיו אתה מוזמן לקרוא את התחקיר המצורף, להתרשם באופן בלתי אמצעי ולהתקשר - דרך האתר www.pCon.co.il/promo לטלפן 03-9667939, לפקס 03-9660310 או מייל - sub@pcon.co.il

אחרי שתצטרף ותסתכל קדימה שנה מהיום, יתכן וגם אתה תחשוב כמוהו? מה דעתך?

PC און ©

למנהלים ומשתמשי מחשב בכירים

חדרך מקצועי קצר ומדויק • בחדשות ומידע שימושי ייחודי • למיציא המחשוב באופן מדויק

והפעם... לשמור זכויות יוצרים

ליצירת קשר אישי

עורך ראשי - **קובי שפיבק** B.Sc., MBA
 עורך - **ערן דרור**
 תחקיר וכתובה - **ניב ליליאן**
 טלפון - **03-9667939**, פקס - **03-9660310**
 דואר - **ת.ד. 2340 ראשון לציון 75121**
 E-Mail - editor@pcon.co.il

מסר אישי

האם ידעת ששימוש בתמונה שנלקחה מהאינטרנט באתר הארגוני, עלולה להוות הפרה של זכויות יוצרים ו"לקנוס" את הארגון בעד מאות אלפי דולרים, על פי החוק האמריקני? הפרות זכויות יוצרים קיימות בכל תחום: מהפצה אלקטרונית לא מורשית של מידע שהגיע לתוך הארגון, דרך שימוש בתמונות או איורים מוגנים במסגרת האתר הארגוני ועד צילום פשוט של עמוד בודד מתוך מחקר או מאמר. האחראיות להפרות שמתגלות נופלת, לרוב, על אחראי המחשוב בארגון.

גם אם מדובר בנושא שמרבים להדחיקו, מדובר בסכנה ממשית שיכולה להביא להרס שמו הטוב, ולפגיעה משפטית אמיתית. לכן נענה בתחקיר זה: מה מוגן בזכויות יוצרים וכיצד? כיצד מופרות זכויות אלו בארגון? מי עלול לשלם על כך ובכמה? וכיצד תאכוף שמירת זכויות יוצרים בארגון?

לתשומת לבך

- כל הזכויות שמורות לקומרקטינג בע"מ ©. אין לצלם או להפיץ את הגיליון ללא היתר ובכל צורה שהיא.
- אנו משתדלים להביא מידע אמין ומדויק אולם האחריות לתוצאות השימוש בו תחול על המשתמשים.
- שמות המוצרים והחברות המוזכרים ב-PC און, הם שמות שמורים של בעליהם.
- ככלל המחירים בגיליון הם בדולרים וללא מע"מ. מחירי ספרים ניתנים בש"ח כולל מע"מ.
- לאתרים באינטרנט יש להוסיף הקידומת <http://>

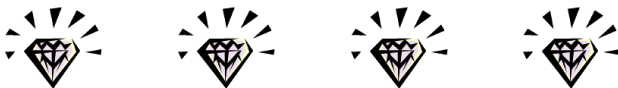
תמצית החדשות בעולם המחשוב טור

- חדשות בקצרה..... 3
- גרטנר מבשרת צמיחה..... 3
- עדכונים למאחסנים..... 4
- אינטרנט זוהרת..... 4

תוכן התדרוך השבועי טור

- להתמקד בעיקר
- להתעלם מסכנה?..... 5
- כדאי לבדוק..... 5
- בשם החוק..... 6
- תועלות, הזדמנויות והיבטי רכש
- רשיונות בבקשה!..... 7
- זכויות וקבצים..... 7
- אפשר גם אחרת..... 8
- המיוחד ביישומי מחשב בישראל
- דבר השומרים..... 9
- לשים מעצורים..... 9
- צידו השני של המטבע..... 10
- להעמיק בנושאי מפתח
- קרא לו את זכויותיו..... 11
- על תרבות ואתיקה..... 11
- גלוש, קרא והרחב..... 12

כל יום העיקר בחדשות למנהיגי ה-IT

www.PCON.co.il/new

התעדכן במסלול יומי של 2-4 דקות בלבד!

- **כותרת היום** - שרת ארגוני בחינם?
- **הכרזה המועילה** - בטיחות באלחוט
- **האתר הנבחר** - מי מטפל במנהל?
- **נפסל לפרסום** - סוף האינטרנט?

למידע נוסף, ראה www.PCON.co.il למעלה משמאל

סייר 3 דקות

וקבל **מייד** **חינם!**

PC און © למנהלים ומשתמשי מחשב בכירים

- 3 - תמצית החדשות בעולם המחשוב - 4 -

• מחקר חברת האנליסטים IDC על האחסון בארגונים ברבעון השנה השלישי, מגלה כי הייתה ירידה קלה בהשוואה לאותה תקופה בשנה שעברה, אך עלייה ביחס לרבעון הקודם. המכירות שהסתכמו ב-4.8 מיליארד דולרים, מצביעים על התאוששות השוק. סך הנפחים שנמכר ברבעון השלישי, 197 פטהבייט, מהווה גידול של 36% מהרבעון המקביל ב-2002. מחקר אחר של IDC מצא כי אחסון בארגונים עולה בהיקפו גם בגלל אחסון מידע פרטי של עובדים, שעיקרו אימיילים שלא לצרכי עבודה. ואם E-Mail לא נשמע קריטי מבחינת אחסון, שימו לב לנתון הבא: הוא תופס 40% מהמידע הנשמר בארגונים ומעריכים כי 20% מכך הוא אותו דואר פרטי של העובדים.

• Veritas הצגה את Windows Storage Foundation 4.0 - תשתית אחסון חדשה לחלונות. המוצר מוסיף וירטואליזציה ו-Volume-Management למוצרי Veritas הקודמים בתחום Windows Server Backup and Recovery החל מ-\$695. • Gateway הצגה מוצרי אחסון חדשים ובהם מוצרי SAN ו-NAS ראשונים. בין המוצרים: Gateway 860 NAS (\$3,299) הכולל ארבעה כונני SATA, חיבור 2 Gigabit Ethernet וגודלו 1U ו-Gateway 840 Serial ATA JBOD המאחסן במחיר \$6,499 עד 3.6TB מידע.

• זהירות! תולעת חדשה בשם (W32/LagelA) Lagel worm תוקפת דיסקים קשיחים ומנסה למחוק את תוכנם. לתולעת המתחכמת מצורף הקובץ illegal.exe שבפתיחתו מציג תמונות בהן כתוב שהוא רק "מתייחה", אך גם מוחק את תוכנם של הדיסקים הקשיחים.

637.14 - אינטרנט דוהרת

נדמה כי כל יום שעובר מספק לנו אבחנות חדשות על טיב העולם החדש שפותחת לנו הרשת:

- כשליש מהספאם באינטרנט נובע ממחשבים לא מוגנים, הסובלים ממה שמכונה Trojans Remote Access (RAT). תופעה זו צומחת בעידוד הפס הרחב והמודעות הנמוכה לאבטחה - כך אומרים מומחי חברת האבטחה Sophos.
- מחקר Forrester Research על מה שמחפשים גולשי האינטרנט מספקי ה-ISP, מגלה כי במקום הראשון נמצא כיום המחיר. מסתבר כי המהירות משנית למתחברים החדשים, בניגוד למשתמשי הפס הרחב הראשונים - "משוגעי מחשב" שהמחיר היה עבורם שיקול משני.
- ובארץ, מנויי הפס הרחב הם כבר 70% מסך מנויי האינטרנט. על פי TheMarker.com, שוק זה מתקרב לרוויה, כאשר מדובר כעת ב-32% חדירה צפויה למשקי בית עד סוף השנה (לעומת כ-12% בשנת 2002).
- סטטיסטיקה עדכנית על השימוש בשרותי ממשל מקוון בארץ, מגלה נתון מעודד: 36% מהגולשים כבר משתמשים בכך. סקר TNS טלסקר מוסיף כי ביחס לעולם אנו עושים זאת יותר, אם כי נכונים פחות לשלם במקוון.
- ועידת הפיסגה לענייני אינטרנט מעוררת מחלוקות בין מדינות העולם העניות לאלה העשירות. הועידה נועדה לגשר על הפערים הטכנולוגיים בין מדינות מתפתחות למדינות מתקדמות. המחלוקות התעוררו לגבי אופי השליטה באינטרנט, כאשר מדינות מתפתחות טוענות כי האינטרנט מנוהל כעת על ידי ארגונים פרטיים ממדינות מתקדמות. מדינות כדוגמת ברזיל מציעות חלופה, בה האינטרנט ינוהל על ידי ארגון בינלאומי בחסות האו"ם.
- אם הגעת לאתר הבנק ההונג קונגי HSBC, לא בטוח שאכן הגעת לשם. לאחרונה הזהיר הבנק את לקוחותיו כי אתר מזויף מתחזה לו, ומחפש ללכוד בדרך זו סיסמאות כניסה.

637.11 - חדשות בקצרה

• עקב ההסכם המשפטי מול חברת סאן בעניין ג'וה, משנת 2001, מיקרוסופט תפסיק החודש למכור כמה מוצרים ישנים. בין השאר יופסקו: חלונות 98 (חוץ מגרסת SE), כלים מסויימים בתוך Office 2000, Internet Explorer 5.5 ו-SQL Server 7. בכדי להקל על הפסקת השימוש ב-Microsoft Virtual Machine, פתחה החברה מרכז מידע בכתובת - www.microsoft.com/israel/java. במקביל מיקרוסופט החלה בבדיקות מקדימות להפצת תקליטור עידכון למחשבים בעלי גרסאות ישנות יותר של חלונות - שיביא גם את גרסאות אלה לרמת האבטחה האחרונה.

• חברת אורקל מזהירה מפני בעיית אבטחה אפשרית בשימוש במוצריה, עקב פגם בתוכנת הקוד הפתוח SSL העובדת מולם (לא במוצרים עצמם). ניצולה עשוי להביא להשתלטות על שרתים ולסיכון מידע. יש לוודא שגרסת ה-SSL עדכנית עם כל תיקוני האבטחה האחרונים. לפרטים ראה - www.cert.org/advisories/CA-2003-26.html

• האם הבועה חוזרת? חמי פרס, יו"ר ארגון קרנות הסיכון, חושב שכן. לדבריו, בכנס קרנות הסיכון, עם ההתאוששות ישובו המשקיעים ויחזרו על אותן טעויות. מתנגדים לדיעה זו טוענים שהשוק למד משיגאות העבר, ושלמרות ההתאוששות הצפויה, אין סכנה לחזור לימי הבועה של סוף שנות התשעים.

637.12 - גרטנר מבשרת צמיחה

צמיחה שתחל כבר ב-2004 ותלך ותתעצם לקראת 2006, הייתה הבשורה העיקרית של כנס גרטנר האחרון שנערך בשבוע שעבר בתל-אביב. הניידות בכלל והטכנולוגיות האלחוטיות רחבות הפס בפרט, צורך ברענון התשתית הקיימת, כניסת טכנולוגיות חדשות למיינסטרים (דוגמת מסכי הפלסמה) וקונסולידציה מאסיבית, יהיו גורמי המפתח שיחדפו את הצמיחה. עוד מגמות עליהן מבשרת החברה הן: צמצום משמעותי בשוק הספקים עקב העלמות או מיזוג חברות, גידול משמעותי במגמות ה-Outsourcing וסטנדרטיזציה, לינוקס אינה ניתנת לעצירה יותר ומעמדה רק ילך ויתעצם, וכן נראה טכנולוגיות חדשות לצמצום ההספק, של התקנים ניידים. שר התעשייה מר אהוד אולמרט שנאם בכנס, הציג את מחויבות הממשלה לפיתוח וקידום ההי-טק, לרבות מתן תנאים טובים למשקיעים וקרנות חדשות שתתמוכנה בשיקום התעשייה הטכנולוגית המקומית.

עוד מציינת החברה כי גל פיתוחים טכנולוגיים, יחייב חלק גדול מבעלי המקצוע בענף, לשדרג כישוריו, במקביל להופעת מקצועות חדשים כמו: מנתחי זמן אמת, מומחי Middleware ומומחים ל-Certification, מנהלי תכנים וכדומה. בהרצאת ג'ון קוניקס על העדיפויות והלחצים למנמ"ר שמענו כי על סמך סקרים שוטפים שעורכת החברה, עמדו ב-2003, הנושאים הבאים בראש סולם הקדימויות: מתן הסברים והדרכה להנהלה; הדגמה והמחשת ערך ה-IT; שיפור השפעת ה-IT בארגון; הוזלת עלויות ופיתוח וחיידוש ארכיטקטורת ה-IT. לגבי 2004 ובהתבסס על תוצאות חלקיות עלו לראש הסולם: פיתוח מנהיגות והשפעת ה-IT בקרב הצוות המוביל בארגון; המחשת ערך ה-IT; חיזוק הקשר בין מערכות המידע לארגון ושיפור איכות שירותי ה-IT.

637.13 - עידכונים למאחסנים

חדשות בולטות מעולם האחסון המתחדש תדיר:

רחבה עוד יותר מתגלמת במי מהעובדים שמחזיק באופן תמידי ספרייה שלמה של מאמרים וספרים מצולמים.

• **ציטוטים מהאינטרנט** - על אף שהמידע באינטרנט נגיש לכל, הרי שגם שם לכותבי מאמרים, סקירות ומסמכים זכויות שמורות, ויש ליצור עימם קשר ולבקש את רשותם לשימוש ביצירה. לעומת זאת, קישור למסמך המקורי באינטרנט - מותר.

• **תמונות ואיורים** - תמונות ואיורים, בין שפורסמו באתר או שנלקחו ממאגרי תמונות מקוונים, חייבים ברשות מיוצר התמונה או בעלי הזכויות עליה, ולעיתים גם תשלום.

• **מוזיקה ווידאו** - קשה למצוא ארגון גדול בארץ שאיש מעובדיו לא מחזיק אוסף של קובצי מוזיקה או לחליפין, סרטים אשר מהווים עותקים לא חוקיים של היצירות המקוריות - ומאופסנים אם במחשבו האישי ואם על הרשת.

דרכים נוספות בהן עשויה להיווצר הפרת זכויות יוצרים או מבצעים הוא השמעת מוזיקה מוגנת בזכויות יוצרים במרכזיית הטלפון הארגונית, או מוזיקה המושמעת במהלך אירועי הארגון - חייבת גם היא בתשלום תמלוגים ליוצרים, למבצעים ולחברת התקליטים שהיא בעלת הזכות על ה"מאסטר" - ההקלטה המקורית. שים לב: מדובר בגופים נפרדים - אקו"ם, אשכולות, הפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות והפדרציה למוסיקה ים תיכונית. האחריות לתשלום תמלוגים היא על בעלי מקום האירוע, חברת ההפקות המפיקה אותו או הארגון, במידה ומדובר באירוע פנימי. למידע נוסף **תמי לוי, אקו"ם** ☎ 03-6113435.

637.23 - בשם החוק

בישראל ישנם כיום 3 חוקים מרכזיים המסדירים זכויות יוצרים - שני הראשונים, חוק זכויות היוצרים (1911), המבוסס על החוק הבריטי, ופקודת זכויות היוצרים (1924), אף היא מימי המנדט. החוק השלישי הוא חוק זכויות מבצעים ומשדרים, הבא להסדיר זכויות אומנים מבצעים על ביצועים ליצירות והוא מ-1984.

משרד המשפטים שוקד בימים אלה על טיוטא לחוק זכויות יוצרים חדש, אשר אמור להתאים לרוח ולטכנולוגיה המודרנית. החוק החדש, במתכונתו הנוכחית, יאפשר למי שאוחז בתוכנה חוקית לשכפלה לצורכי גיבוי או לערוך בה שינויים על מנת לתקן שגיאה במערכת או להתאימה למערכת מחשב אחרת.

גם החוק החדש וגם הישן אוסרים להוציא לאור, להעתיק, לפרסם או להעביר את היצירה בכל דרך מכאנית ללא רשות היוצר או בעל הזכויות. החוק כן מתיר "שימוש הוגן" ביצירה לצרכים הבאים: ביקורת, סקירה, מחקר או לימוד עצמי, כאשר השימוש צריך להיות הולם ולמטרה המוגדרת בלבד.

אגב, הגנת שימוש מחקרי, לא סביר שתעמוד לטובת ארגונים בעלי כוונות מסחריות, ובכלל, מחוץ לאקדמיה. זאת, על סמך פסיקה בארצות הברית, שקבעה שלא היה מדובר בשימוש הוגן - אפילו שהמעשה נעשה לצרכים מחקריים. העונש שנקבע בחוק, לכל כותר שהועתק, הוא בין 10,000 ש"ח ל-20,000 ש"ח ללא צורך בהוכחת נזק. מדובר לרוב בתביעות של מאות אלפי שקלים.

החוק החדש, מעלה את הסכום עד ל-50,000 ש"ח לכל הפרה, וגם מטיל אחריות פלילית, לרבות עונשי מאסר.

637.21 - להתעלם מסכנה ?

זכויות יוצרים הן זכויות קניין רוחני, רכושו של יוצר היצירה, וזכות זו מעוגנת בחוקי המדינה. יצירת עותק פיראטי של יצירה, זהה מבחינת החוק לגניבה - והיא צופנת בחובה קנסות גבוהים: במיוחד אם מדובר בהפרה שתישפט על פי החוק האמריקאי.

גם החוק בישראל, על אף שאינו עדכני, קובע עונשי קנס גבוהים למפירי זכויות יוצרים, והצעת חוק חדשה שתונח בקרוב על שולחן הכנסת, מעלה את גובה הקנס ואף קובעת אחריות פלילית ועונשי מאסר. כל אלה ללא צורך בהוכחת נזק.

יחידת קניין רוחני שהוקמה לאחרונה במשרת ישראל, פועלת באופן ייעודי לתפוס את העבריינים, עליהם מוטלים קנסות בסכומים לא נמוכים.

ארגונים רבים אינם מודעים לסכנה שבפיראטיות ומעתיקים מגזינים וספרים, תוכנות, גרפיקה ותמונות, ומוזיקה ווידאו. העונש, כשהוא מגיע, עשוי ליפול על הארגון כגוף או על פרטים אחראיים בתוכו - או גם וגם. במקרה של הפרה נרחבת ברשת הארגונית, עשוי מנהל המערכות לשלם את המחיר!

מניע נוסף להשגיה על חילופי קבצים בארגון: הפגיעה האפשרית באבטחת ושלמות המידע. לאחרונה הופיע בעיתונות סיפור על מסמך צה"לי רגיש שהפך זמין באינטרנט בגלל שימוש בתוכנת השיתוף הקבצים Kazaa. תוכנות שיתוף קבצים לא רק חושפות את הארגון לפריצות ונזקים, אלא אף "זוללות" רוחב פס ופוגעות בביצועים הקריטיים.

גם נושא רישוי התוכנה עשוי להוות סכנה. למרות שבמרבית הארגונים קיימת מודעות לתוכנה חוקית, לא פעם אין תאימות בין מספר הרשיונות לבין עותקי התוכנה שבשימוש בפועל על ידי הארגון.

הפרת זכויות יוצרים ופגיעה בקניין רוחני, מהווה סכנה לארגון בכך שהיא חושפת אותו, את מנהליו ועובדיו, לתביעה משפטית ולקנסות גבוהים מאוד, גם ברמה האישית. הנזק לארגון עשוי להתבטא גם בחזירת וירוסים ופרצות בהגנה על המידע הארגוני. לכן המלצתנו לך - קרא את התחקיר, ולמד כיצד לזהות, למנוע, ולהסתדר בלי הפרות זכויות יוצרים.

637.22 - נדאי לבדוק

אלה התחומים שבהם נעשות בד"כ הפרות זכויות יוצרים:

- **תוכנות** - ארגונים רבים אינם עוקבים בדקדקנות אחר היחס בין תוכנות המותקנות בפועל לבין רשיונות. היחס החוקי ביניהם צריך להיות 1:1, אלא אם פורט אחרת מפורשות בתנאי הרשיון. לדוגמא, רשיון התקנה על מספר מחשבים או רשיון אתר - (המבוסס על מנוי שנתי) המאפשר התקנה חופשית, ללא הגבלה של מספר עותקים.

- **צילום מגזינים / מאמרים** - עובדים לא פעם, בתמימותם, עושים שימוש במכונות הצילום בארגון על מנת לצלם עבור עמיתיהם חומר מקצועי ואחר. בכך, זכויות היוצרים מופרות - על ידי יצירת עותקים ללא רשות מפורשת של כותביו. סכנה

PC און © למנהלים ומשתמשי מחשב בכירים

- 7 - חועלות, הזדמנויות והיבטי רכש - 8 -

• Akonix - פתרון אבטחת מידע בשימוש בתוכנות מסרים מידיים ושיתוף קבצים. בכתובת - www.akonix.com

• בקרת אחסון - חשוב לשים לב איזה תכנים מאוחסנים על שרתי הארגון. על ידי פעולות פשוטות כמו איסור שמירת קבצים בעלי סיומות מסוימות והגבלת נפח האחסון של העובדים ברשת ניתן למנוע ולהקשות שמירת עותקים פיראטיים של חומר המוגן. תוכנה המתמחה בנושא ו"מתלבשת" על כלי ניהול אחסון קיימים היא - www.infrastor.com/solutions/products/filesharesoft.htm

דגש - סכנות במכונת הצילום

הפעולה התמימה של הפעלת מכונת צילום, לא פעם מפירה זכויות יוצרים. מה מותר ומה אסור? עובד המצלם לעצמו מאמר מתוך מגזין שיועד אליו אישית, על מנת להתעמק בו ללימוד עצמי, ובלבד שישמיד את העותק לאחר השימוש - מותר. אך הפצה של המאמר למספר עובדים, גם אם כל אחד מהם צילם לעצמו עותק משלו - הרי שמדובר בהפרת זכות יוצרים מצד הארגון. באופן דומה, כל חומר אחר המצולם מתוך מגזינים או ספרים ונתלה באופן תמים על לוח המודעות - אם כהלצה ואם לעיון - גם הוא מהווים הפרת זכויות היוצרים, בגלל הפרסום הפומבי!

637.33 - אפשר גם אחרת

אפשר לעשות שימוש גם בתכנים שאינם מפירים זכויות יוצרים. היעזר ברשימה זו כדי לאתר כלים ופריטים שימושיים המותרים לשימוש:

• מאגר התוכנות השיתופיות הגדול באינטרנט -

www.shareware.com

• מאגרי תוכנות חופשיות, להורדה ולשימוש חינמי -

www.jumbo.com

www.freeware32.com

• מאגר ה-ClipArts ותבניות המסמכים של מיקרוסופט לרכשי אופיס -

office.microsoft.com/clipart/default.aspx

• מאגר ClipArts חינמי - www.free-graphics.com

• אתר שיתוף תמונות ישראלי - www.pic.co.il

• אתר מוסיקה חוקית שהושק לאחרונה על ידי חברת NMC - www.songs.co.il

• אתר הרדיו של וואלה! מציע מגוון ערוצים וסגנונות, נותן השמעות דוגמא לאלבומים חדשים, והכל בצורה חוקית למהדרין - mymusic.walla.co.il

• מקורות ספרות אלקטרונית חוקיים ברשת -

www.bibliomania.com

www.gutenberg.net

www.free-ebooks.net

www.netlibrary.com

www.bartleby.com

637.31 - רשיונות בבקשה !

מה ההבדלים בין חבילות רישוי התוכנה השונות? ישנם כמה סוגי רישוי תוכנה. חשוב לשים לב באיזה סוג רישוי אוחזים עבור כל תוכנה המצויה בארגון, ולנהל מעקב דייקני:

- רישיון למחשב - רישיון למחשב פירושו שהתוכנה יכולה להיות מותקנת באופן חוקי על תחנה אחת בלבד.
- רישיון למשתמש - רישיון למשתמש הוא רישיון שנקנה עבור אדם ספציפי, ושמו נרשם בתוכנה. אותו אדם רשאי (בהתאם לתנאי הרשיון) להתקין את התוכנה על יותר מתחנה אחת, כל זמן שנעשה שימוש בעותק אחד בלבד בו זמנית.
- רישיון אתר - רישיון אתר הוא רישיון הניתן לארגון גדול, אשר לרוב מותנה בתשלום דמי מנוי חודשיים או סכום ראשוני גדול אשר תמורתם ניתן להתקין את התוכנה באופן חופשי או במספר גדול מאוד של עותקים.
- רישיון "צף" - התוכנה מותקנת על הרשת ויש לה מספר מוגבל של רשיונות "צפים" ברשת. כל משתמש ברשת רשאי להשתמש בה, אך רק עד מספר מסויים בו-זמנית.
- תוכנה שיתופית (Shareware) - תוכנה שיתופית מאפשרת לעשות בה שימוש, תמורת סכום סמלי עבור כל עותק והיא זמינה להורדה חופשית, ומכאן שמה. חשוב לזכור: לאחר שתמה תקופת ההתנסות, יש לרכוש את התוכנה או לחדול מלהשתמש בה.
- תוכנה חופשית (Freeware) - תוכנת Freeware חופשית לשימוש ללא תשלום, לפי התנאים המפורטים בה. חשוב לשים לב שרוב התוכנות הן לשימוש אישי ומשנעשה בהם שימוש מסחרי - יש לרכוש את התוכנה מידי היוצר. תוכנת GNU למשל, היא תוכנת קוד פתוח שכל אחד רשאי להורידה ולעשות בה שימוש חופשי כל עוד הוא איננו מוכר אותה או מפיק ממנה רווח.

637.32 - זכויות וקבצים

העידן הדיגיטלי פתח הרבה אפשרויות לפיראטיות. תוכנות P2P, אתרי אינטרנט, זמינותם הגבוהה של אמצעי אחסון ניידים - כל אלה מקילים את הנגישות - ומורידים את המודעות לזכויות היוצרים. תוכנות שיתוף הקבצים הן מקור עיקרי להפרת זכויות יוצרים ולהשגת מוסיקה וסרטים ללא תשלום. תוכנות דוגמת Kazza, e-Donkey, Overnet (שתי האחרונות הינן תוכנות לקוח של אותה רשת), iMesh ועוד, מאפשרות הורדה של קבצי מוסיקה, תוכנות וסרטים ממחשבים של משתמשים אחרים ברשת, וכך ליצור עותק לא חוקי שלהם.

לתוכנות אלה גם אפשרות ליצירת נזקים עקיפים לארגון בכך שהם פותחים פרצות להתקפות האקרים בחומת האש הארגונית, לאפשר חדירת וירוסים, כמו גם עשויים לחשוף מסמכים רגישים. דרכים לחסימת התוכנות הן הסרת תוכנות הלקוח ממחשבי העובדים כמו גם חסימת אפשרות של התקנת תוכנות ברמת מדיניות הרשת ו"הריגת" חבילות המידע (פאקטים) של תוכנות P2P ברמת הנתב. כלים ייעודיים:

• JPElectron - כלי המותקן על השרת ומונע שימוש בכלי מסרים מידיים ותוכנות שיתוף קבצים. בכתובת -

www.jpelectron.com/dnsredir.htm

PC און © למנהלים ומשתמשי מחשב בכירים

- 9 - המיוחד ביישומי PC בישראל - 10 -

- **מבצע מטאטא** - נקה מן השרתים ועל ידי סריקה כלל רשתית קובצי מוסיקה, סרטים, תוכנות וכיוצא באלה. סיומות אפשריות הן: MP3, BIN, MOV, AVI, MPG. וודא את מהותם עם העובד לפני מחיקתם במקרה של ספק.
- **מס במקור** - העדף שימוש בחומרים מקוריים שנוצרו בידי עובדי החברה וכך תוכל להימנע מהפרת זכויות.
- **מוצארט על הקו** - העדף לעשות שימוש בנעימת המתנה במרכזיה על בסיס מוסיקה קלאסית שהיא כבר נחלת הכלל (לביצועים מודרניים של היצירות הקלאסיות שיוצריהם עדיין בחיים יש לשלם!) או לחליפין, השמע רדיו. למנהלים כמה עיצות להימנעות מתביעה:
- **אחריות הארגון** - האחריות היא אומנם על העובד, אולם אפילו עצימת עין מצד הארגון תיחשב כסיוע לעבירה. הארגון ייחשב למפר עקיף של זכויות יוצרים. יתרה מזאת, אתה, כאחראי על מערכות המידע, תיחשב לשותף לעבירה.
- **חינוך והסברה** - חשוב כי ארגונים יחנכו את עובדיהם בנושא, ויארגו עבורם הדרכות כיצד ומדוע יש לשמור על זכויות היוצרים. מגוון חומרי רקע ומקורות מצויים בידיעה 53. והארגונים השונים תמיד שמחים לסייע בארגון הדרכות והרצאות בנושא.
- **אל פחד** - יש מקרים בהם מנמ"ר חושש להתעמת עם ההנהלה בנושא רכש של רישוי תוכנה או תשלום תמלוגים. אם חלילה העסק יהיה חשוף לטיפול משפטי, הדבר יפגע גם במנמ"ר אישית ועליו להשפיע על ההנהלה לרכוש רישיונות מצד אחד ולהסיר תוכנות שאינן בשימוש מצד שני.
- על שאלות בנושא ופרטים נוספים, ישמחו לענות: עו"ד נעמי אסיא - ☎ 03-6444808, עו"ד טוני גרינמן - ☎ 03-5276844, עו"ד ערן סורוקר - ☎ 09-9507000.

637.43 - צידו השני של המטבע

החקיקה החמורה בנושא זכויות יוצרים, בעיקר בארה"ב, מעוררת התנגדות ניכרת. ה-DMCA, Digital Millenium Copyrights Act (ראה נוסח מלא ב - www.eff.org/IP/DMCA/hr2281_dmca_law_19981020_pl.html) זכה לעמוד בעין הסערה, בעיקר בשל העובדה שהוא מסדיר חוקית את השימוש באמצעים טכנולוגיים למניעת פיראטיות, ומטיל אחריות פלילית על מי שמנסה לפגוע בהם או להסירם. הצרה היא שבכך - זכויות השימוש של מי שרכש את המדיה באופן חוקי, נפגעות בהן ולעיתים החוק מנוצל גם לרעה ולמניעת תחרות. חברת **לקסמרק**, למשל, תבעה על פיו יצרנית מיכלי דיו בטענה שזו פרצה אמצעי הגנה. החברה זוכתה.

בחזית המאבק באספקטים אלו של ה-DMCA נמצא ארגון החזית האלקטרונית, או בשמה המלא ה-**Electronic Frontier Foundation (EFF)** - ארגון ללא מטרות רווח שמטרתו שמירה על זכויות הגולשים ברשת ופרטיותם. ה-EFF מאמינים ששיתוף חופשי של רעיונות ומידע עדיין עומד בבסיס האינטרנט, ולשמם הוקמה. הארגון מורכב מעורכי דין מתנדבים המתמחים בתחומי זכויות הפרט, ומציעים סיוע ועיצה לכל מי שנפגע או אויים בתביעה על ידי התאגידים. למשל, "מה עליך לעשות אם קבלת מכתב התרעה מאיגוד חברות התקליטים של אמריקה?".

פרטים נוספים בכתובת - www.eff.org

637.41 - דבר השומרים

ראיינו שניים מהעוסקים באכיפת זכויות היוצרים בישראל: עו"ד ערן סורוקר, נציג ה-BSA בישראל (☎ 09-9507000), מציג תמונה כללית: "ה-BSA זו התאגדות של יצרניות התוכנה הגדולות, שמטרתה ליצור מצב שעסקים ישתמשו בתוכנות חוקיות. ה-BSA פועל בשני ערוצים: חינוך והסברה ואכיפה. רוב האנשים לא מודעים לכך שמדובר בעבירה, אך למעשה הדבר דומה ל "סחיבה" מהסופרמרקט. הערוץ השני הוא אכיפה, לפי האמצעים שמקנה החוק. משיגים צווי חיפוש לעסקים מסוימים, ועורכים בדיקות פתע במערכות הארגון בשיתוף היחידה לקניין רוחני במשטרה. לא פעם מגיעות התביעות על הפרות לסכומים של מאות אלפי דולרים. למשל, מכללה לתחום ההיי-טק מתל אביב נתבעה ונקנסה בסכום של למעלה מ-100,000 ש"ח." ערן מסיים: "ה-BSA מעדיף שאנשים ישתמשו בתוכנה חוקית. בסופו של יום, מדובר בעניין של סדר. עסק מסודר יקפיד על סביבה מאורגנת וחוקית. אפשר להגיע לעסקאות חבילה עבור הרישוי, המעניקות ערך, חיטוכן וחוקיות".

מוטי אמיתי, מנהל מחלקת אכיפה בפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות (☎ 03-6130715): "קיימת בעיה של שימוש בפס הרחב, באמצעים ובטכנולוגיה של מקום העבודה כדי לקחת את היצירה המזויפת הביתה. לכל ארגון יש את מערכת הבקרה שלו, אני סמוך ובטוח שכל אחד עושה את המקסימום, אבל החוק מתייחס יותר בחומרה לתאגיד מאשר לצרכן הפרטי. לבעלי החברה יש אחריות על הנעשה בחברה. ערך הנוק הישיר שנגרם לתעשיית המוסיקה בארץ הוא אדיר: אומנים שלא מפיקים אותם, חברות תקליטים שמפטרות עובדים, כסף שלא משולמים עליו מסי יבוא ומס הכנסה, הוא נזק לכלכלה כולה". מוטי מעביר מסר תקיף: "אנחנו מתכוונים להילחם באפס סובלנות כלפי כל פיראט באשר הוא. מגדול ועד קטן. זו התרבות שלנו, ואלה גם הפנים של מדינת ישראל בחו"ל".

637.42 - לשים מעצורים

כמה טיפים: כיצד למנוע הפרת זכויות יוצרים בארגון?

- **מספר חזק** - ספור היטב את מספר הרשיונות שברשותך ובדוק תנאיהם. האם כל התוכנות בארגון מותקנות ברישיון?
- **שליטה בשילוט** - דאג לשילוט בולט בסמוך למכונות הצילום המתרה ומזכיר לגבי זכויות יוצרים.
- **כרטיס אדום** - דאג להתקין מונים על מכונות הצילום כמו גם קורא מגנטי המזהה את העובד על ידי תג העובד שלו, במידה והוא מכיל פס מגנטי. כך תוכל לדעת מי צילם וכמה.
- **חסום שיתוף** - דאג לחסום את דרכן של תוכנות שיתוף P2P פנימה אל הארגון ומחוצה לו. לכל תוכנה מבואות מיוחדים משלה, שניתן לחסום על ידי **Firewall**.
- **הגבל את נפח האחסון** - הגבל את נפח האחסון של עובדים ברשת, הקטן גדלי מחיצות בכוננים הקשיחים כדי להקשות על שמירת חומר פיראטי לסוגיו.

PC און © למנהלים ומשתמשי מחשב בכירים

- 9 - המיוחד ביישומי PC בישראל - 10 -

באופן אקראי משרת המוסיקה, וגם ניגנה במקביל מוסיקה קלה במערכת הכריזה של החברה. בהפסקת הצהריים שלו שיחק **יואב** במשחק אסטרטגיה עדכני שצרב מחבר, ואת שעות אחר הצהריים בילה בקריאת עותק אלקטרוני של ספר פופולרי על ניהול רשתות, שאף אותו הוריד מהרשת. ממש כשעמד לצאת הביתה, לא לפני שהשלים את צריבת עותק מסרט **גיימס בונד** לעצמו, והעביר את הקובץ לשרת, אחד העובדים התקשר אליו וביקש תוכנה עבור המחלקה שלו. **יואב** מיהר. "נו, תוריד מהשרת ותתקין בעצמך. אין לי זמן, אני ממחר לראות סרט "

דוגמא קיצונית ובוטה? ללא ספק! אבל שאל את עצמך כמה מהדוגמאות בסיפור נראות מוכרות ממקום כלשהו.

637.53 - גלוש, קרא והרחב

מקורות נוספים, לעיון והעמקה:

• **זכויות יוצרים - מעידן הדפוס לעידן הדיגיטלי**, מאת **טוני גרינמן**. הספר סוקר את התפתחות נושא זכויות היוצרים החל מתחילת הדפוס ועד ימינו אנו. הוצאת **איש ירוק**. 890 ש"ח. ב - www.greenman.co.il

• **The Digital Dilema**, הספר מתמקד בנושא דילמת זכויות היוצרים בעידן הדיגיטלי. הוא זמין כולו לקריאה חופשית ב - www.nap.edu/books/0309064996/html

• **דיני מחשבים - הלכה למעשה**, מאת **נעמי אסיא**. הספר עוסק בנושאים שונים העוסקים בצד המשפטי של תחום המחשוב, כמו גם בנושא זכויות היוצרים. הוצאת **נ.ד.י.ר. מחשבים**. 1007 ש"ח. פרטים נוספים בכתובת - www.computer-law.co.il

• **דיני זכויות יוצרים**, מאת **ד"ר שרה פרזנט**. הספר שנחשב בקרב רבים בארץ ל"אורים ותומים" של חוקי זכויות יוצרים בישראל. הוצאת **כרמל ספרות משפטית**. 2478 ש"ח.

• משרד רישום זכויות יוצרים האמריקני -

www.loc.gov/copyright

• הארגון העולמי לקניין רוחני - www.wipo.org

• איגוד חברות התקליטים של אמריקה -

www.riaa.com

• **אקו"ם** - www.acum.org.il

• **אשכולות** - www.eshkolot.co.il/main.html

• הפדרציה הישראלית לתקליטים וקלטות -

www.ifpi.org.il

• אתר ה- **BSA** העולמי - www.bsa.org/usa

• סקירה חיצונית אודות זכויות יוצרים -

www.itpolicy.gov.il/topics_law/dolin1.htm

• **Od-ID** - אתר המרכז מידע על זכויות יוצרים,

www.od-id.co.il

• פטנטים וקידומם בעסק -

• כיצד להפטר מתוכנות שיתוף קבצים? -

techupdate.zdnet.com/techupdate/stories/main/0,14179,2914606,00.html

637.51 - קרא לו את זכויותי

כך תגן על זכויות היוצרים של הארגון עצמו:

• **יצירות של עובדים** - עליך לדעת, כמעסיק, שהזכויות על מסמכים אותם יוצרים עובדיך במהלך עבודתם שייכות לך. לעומת זאת, יצירה הנעשית על ידי קבלני משנה אינה אוטומטית שייכת לארגון ויש להסדיר זאת בחוזה ההעסקה.

• **תגייע ל-C** - סימון יצירה בסימן זכויות היוצרים הבינלאומי, וההצהרה "כל הזכויות שמורות" מסייעים בזיהוי היצירה כמוגנת, תוך ציון שם בעל הזכויות. שים לב לעמוד השער שלנו למשל, המציין את **קומרקטינג בע"מ** כבעלת זכויות היוצרים על גיליון זה.

• **חוזה לך ברח** - חשוב להסדיר בחוזים עם גורמים חיצוניים, כגון יועצים או ספקי משנה, כי זכויות היוצרים על המסמכים או העבודות אותן הם מבצעים יהיו שייכות לארגוןך.

• **טביעת אצבעות** - חומר דיגיטלי של הארגון ניתן לחתום בטביעת אצבעות דיגיטלית בלתי נראית (תמונות למשל), אך קבילה לצורכי הוכחה בבתי משפט.

• **במקרה חשד** - להפדת זכויותיכם, פנה מיד לעורך דין או היוועץ במחלקה המשפטית של הארגון. אתר ישראלי בנושא - www.tglaw.co.il/rights.asp

637.52 - על תרבות ואתיקה

יואב, מנהל בחברת השמפו הכל חפוף בע"מ, התחיל את הבוקר אצל ספק החומרה שלו. "לשים לך גם מערכת הפעלה עליהם?" שאל. "כן, למה לא?" ענה **יואב**.

כשהגיע למשרד, שם לעצמו מוסיקה. לא רדיו חלילה, מה פתאום? יש לו את השירים האהובים עליו בקבצי **MP3** המאוחרים ברשת. לא מזמן קנו שרת במיוחד כדי לאחסן עליו סרטים ומוסיקה. השרת היה נגיש לכל אחד מעובדי החברה שהיה יכול לצרוב משם כרצונו, והיה מחובר לתוכנות שיתוף קבצים.

הוא בדק אם ההורדות של אמש ב-**Kazaa** ו-**e-Mule** הסתיימו, והתאכזב לראות שלא. לא נורא, עם הפס הרחב של החברה עד סוף היום הוא יוכל לקחת את סרט **גיימס בונד** האחרון הביתה.

הוא פתח את תוכנת ה-**Office** שלו שגם אותה הוריד מהרשת, והתחיל לעבוד. הוא ביקש מעדינה המזכירה, שתברר אם צורבי ה-**DVD** שהזמין (בשביל לצרוב סרטים, אלא מה?) כבר יצאו לדרך, ושתצלם עבור **כל** עובדי המחלקה כתבה מתוך **PC Magazine**, ואת גיליון **PC און** האחרון, שעסק בנושא שנראה לו חשוב.

בשיחה ממתונה שהייתה לו בירך אותו אחד הספקים על הטעם המוסיקלי המשובח שלו, בשל השירים שבחר להשמיע לממתנינים על הקו. **יואב** חייך: תוכנה שיתופית שהוריד מה**אינטרנט** ופרץ אותה, נגנה במרכזייה שירים